

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 91: Forslag til lov om lønmodtageres ret til fravær fra arbejde af særlige familiemæssige årsager. Af familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed). (Fremsat 30/11 2005. Første behandling 19/1 2006. Betænkning 23/2 2006).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 96: Forslag til lov om ændring af lov om distributionstilskud til visse periodiske blade og tidsskrifter. (Støtte til dagbladslignende publikationer).

Af kulturministeren (Brian Mikkelsen). (Fremsat 30/11 2005. Første behandling 13/12 2005. Betænkning 22/2 2006).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 153: Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold. (Beskyttelse af den negative foreningsfrihed).

Af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen). (Fremsat 2/2 2006).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Torsten Schack Pedersen (V):

Det er en stor dag i dag. En årelang kamp for den personlige frihed bliver nu endelig omsat til lovgivning. Med ét vil omkring 220.000 danske lønmodtagere få frihed til at vælge: vælge, om de vil være medlem af en fagforening, og vælge, hvilken fagforening de vil være medlem af.

I Venstre har vi altid været store modstandere af eksklusivaftalerne på det danske arbejdsmarked, og at vi i dag begynder behandlingen af et lovforslag, der sikrer lønmodtagernes personlige frihed, er en stor sejr.

I et frit samfund må det være op til den enkelte, hvilken forening man vil være medlem af. Og det bør naturligvis også være op til den enkelte, om man vil vælge at undlade at være medlem af en forening.

I Venstre er vi store tilhængere af valgfrihed, men med valgfriheden har det været så som så for mange danske lønmodtagere, når det gjaldt fagforeningsmedlemskab.

220.000 danske lønmodtagere er i dag ramt af eksklusivaftaler. De har altså ikke noget frit valg af fagforening. Menneskerettighedsdomstolens afgørelse den 11. januar i år slog fast, at den danske foreningsfrihedslov ikke sikrede den negative foreningsfrihed.

I Venstre har vi altid været af den opfattelse, at eksklusivaftalerne var i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention, og det har vi så nu fået bekræftet. Og derfor retter vi nu lovgivningen ind for at overholde domstolens afgørelse.

I Venstre mener vi, det er afgørende, at man selv bestemmer, hvilken fagforening man vil være medlem eller som sagt ikke være medlem af. Og siden domsafsigelsen i januar har flere tusinde lønmodtagere meldt sig ind i andre fagforeninger, i nye fagforeninger i forhold til deres tidligere. Det tyder på, at der er mange lønmodtagere, som mod deres vilje har været tvunget til et medlemskab af en fagforening, som de ikke ønsker at være medlem af.

At kunne træffe et valg giver frihed, og den frihed har mange allerede benyttet sig af. Man kan så kun ærgre sig over, at der ikke tidligere har været opbakning til at sikre lønmodtagerne denne frihed. Det må være op til den enkelte lønmodtager selv at vælge, hvilken fagforening der giver de bedste tilbud, den bedste service m.v. Det er da absurd, at konkurrencen har været sat fuldstændig ud af spillet. Hvis man er nødt til at bruge tvang for at sikre sig medlemmer, ja, så stoler man åbenbart ikke nok på sit eget værd.

Nu bliver der mere konkurrence mellem danske fagforeninger, og det glæder mig. I stedet for tvang er det nu en positiv beslutning hos den enkelte lønmodtager, hvorvidt man vil være medlem af den ene eller den anden fagforening.

Det tvungne fagforeningsmedlemskab har også haft andre negative konsekvenser. Her tænker jeg på, at man ufrivilligt som fagforeningsmedlem har været tvunget til at støtte politiske partier og politiske synspunkter, som man måske overhovedet ikke sympatiserede med. Og uanset framedlingskuponer, og hvad man ellers har forsøgt af krumspring, står det klart, at lønmodtagere, der har været ramt af eksklusivaftaler, har bidraget til politiske formål, som de måske slet ikke har sympatiseret med. Denne risiko for ufrivilligt at støtte formål, man ikke ønsker, kommer nu til at høre fortiden til.

Man kan undre sig over, at man har kunnet kræve medlemskab af en bestemt forening, for at man som lønmodtager kunne få arbejde i en virksomhed og kunne tjene til dagen og vejen. Med loven i hånden har man indtil nu kunnet fyre folk, som efter en ansættelse, hvor de blev bekendt med at skulle være medlem af en fag-

forening, valgte en anden fagforening; ja, så kunne man fyre dem. Man skulle ikke kunne tro, at det kunne lade sig gøre i 2006, men det er nu heldigvis snart en saga blot.

Det er en stor sejr i dag for den personlige frihed i Danmark. Det er slut med fagforeningstvung, og det er slut med tvungen støtte til politiske formål, man ikke støtter. Det er en stor sejr for den personlige frihed for over 200.000 danske lønmodtagere, og i Venstre kan vi naturligvis varmt støtte forslaget.

Kl. 10.10

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu snakkede Venstres ordfører om mange andre ting end lige præcis det her lovforslag. Al ære værd og respekt for den personlige frihed, men jeg kunne godt tænke mig at høre Venstres ordfører, om man virkelig støtter et lovforslag, som indeholder en række andre ting end det, der lå i dommen fra Menneskerettighedsdomstolen: at man f.eks. nu vil til at forbyde aftaler mellem virksomheder og fagforeninger om, at fagforeningerne står for anvisning af arbejdskraft, hvilket sikrer en vis form for frihed til, at man også kan få den rigtige arbejdskraft på virksomhederne.

Hvorfor skal et sådant lovforslag indeholde nogle bestemmelser, som er helt nye i forhold til det gamle lovforslag, og som der intet belæg er for i domstolens afgørelse?

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes, det er meget naturligt og meget klart, at vi sikrer, at der ikke nogen steder på det danske arbejdsmarked er forhold, som forudsætter, at man er medlem af en bestemt forening, og at der ikke er nogen, der skal have et krav på en særlig anvisningsret til nogle særligt udvalgte, som er medlem af en særlig forening.

Derfor synes jeg, det er helt naturligt, at vi også tager det under hatten, og det mener jeg ligger i fuld forlængelse af den dom, der er afsagt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg savner bare logik, for hvis det virkelig er Venstres opfattelse, at det er til skade for lønmodtagerne, at man direkte gennem fagforeningerne får en anvisning, der sikrer, at det er de rigtige mennesker, der får de rigtige job, hvorfor

har man så ikke skrevet det i det lovforslag, der blev fremsat i 2003? Hvorfor finder man nu på noget nyt? Har man ændret holdning til frihedsrettigheder, eller har man bare besluttet sig for at udnytte situationen maksimalt?

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes, hr. Jørgen Arbo-Bæhr må gøre sig klart, at det må være naturligt, at der ikke er nogen steder, hvor det er en forudsætning, at man er medlem af en bestemt fagforening for at kunne tjene til livets ophold. Det må være de faglige kvalifikationer, der er afgørende, og ikke, om man skal tvinges ind i en bestemt forening for at få lov til at få et arbejde.

Derfor må jeg sige, at det her helt fundamentalt drejer sig om den personlige frihed. Skal man tvinges ind i en bestemt fagforening, som for norges vedkommende har et politisk formål, for at få lov til at udføre et stykke arbejde? Jeg synes, det er helt centralt med det her lovforslag, at vi siger: Der er ikke nogen danske lønmodtagere, der skal tvinges ind i en forening for at få lov til at udføre et stykke arbejde. Og jeg troede egentlig, at der burde være meget, meget bred opbakning til, at vi der får sikret den personlige frihed og får sikret, at dansk lovgivning overholder domsafsigelsen.

Formanden:

Tak til hr. Torsten Schack Pedersen. Så er det hr. Kim Mortensen som ordfører.

Kim Mortensen (S):

Rundtom i hele Europa berømmes den danske aftalemodel, der bygger på, at det er fagforeninger og arbejdsgivere, der gennem overenskomsterne selv aftaler løn- og arbejdsvilkårene på arbejdsmarkedet. Ikke mindst på grund af denne særlige danske model på arbejdsmarkedet – på grund af den organisering, dansk fagbevægelse gennem hundrede år har opnået på det danske arbejdsmarked – er det danske arbejdsmarked et af de fredeligste i Europa og dansk økonomi og dansk konkurrenceevne et af Europas stærkeste.

Uanset netop denne gode organisering på det danske arbejdsmarked, og uanset at eksklusiv-aftalerne netop har været et af aftalesystemets grundpiller, så står vi nu med et lovforslag, der har til formål at gribe ind i det frie aftalesystem og forbyde eksklusiv-aftaler, som arbejdsgivere og lønmodtagere frivilligt har forhandlet sig frem til. Ifølge Menneskerettighedsdomstolen

er eksklusiv-aftaler nemlig i strid med foreningsfriheden.

Socialdemokratiet er uenig i denne dom og uenig i den præmis, som dommen er bygget på. Men i denne som i alle andre sager har vi naturligvis respekt for de domme, der afsiges af Menneskerettighedsdomstolen, og støtter som følge deraf den lovgivning, der skal til for at bringe dansk ret i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention.

Den samlede fagbevægelse støtter også tiltag, der må bringe dansk ret i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention og har derfor taget dommen til efterretning. Men jeg må indrømme, at jeg ærlig talt synes, at domstolens afgørelse virker en smule mærkelig især i en tid, hvor den danske aftalemodel lovprises. Den danske aftalemodel er nemlig kendetegnet ved, at vi har netop denne høje grad af organisering, der fra starten af specielt skyldes brugen af eksklusiv-aftaler. Eksklusiv-aftalerne har også været med til at give ro på nogle hjørner af arbejdsmarkedet, som historisk set har været præget af konflikt.

Kl. 10.15

Også Socialdemokratiet har stor respekt for det enkelte individs frihed, men vi har også respekt for, at fællesskabet har frihed, og at fagbevægelsen og arbejdsgiverne har frihed til at indgå eksklusiv-aftaler. Eksklusiv-aftaler har altid været brugt som et middel til at opnå og fastholde faglige rettigheder. Gode lønmodtagervilkår og arbejdsvilkår kommer ikke af sig selv, men har krævet årtiers hårde forhandlinger og arbejdskampe.

Socialdemokratiet tilslutter sig grundlæggende det forhold, at lovforslaget alene kommer til at regulere foreningsforholdene ved ansættelse og afskedigelse. Samtidig er det derfor også vigtigt for mig at opfordre til, at regeringen ikke bruger denne sag til at overfortolke Menneskerettighedsdomstolens afgørelse.

Til slut vil jeg gerne fremhæve høringssvaret fra LO. De foreslår, at der indsættes en bestemmelse i lovens § 4 c, stk. 2, der medfører, at der i kollektive aftaler ikke kan stilles krav om at holde en medarbejder uden for et forbund. Forslaget skyldes, at lovforslaget alene indeholder en henvisning til, at kollektive aftaler, der lægger vægt på, at man er medlem af en bestemt forening, forbydes. Socialdemokratiet støtter LO i, at så vel retten til at være medlem af en fagforening som retten til ikke at være medlem af en fagforening ligestilles. Socialdemokratiet indstil-

ler derfor til, at regeringen inkorporerer LO's forslag.

Socialdemokratiet støtter på denne baggrund lovforslaget, og vi vil i udvalgsarbejdet være konstruktive, men kritiske over for regeringens kommende lovforslag inden for så vel sundhedsområdet, de liberale erhverv og advokatbranchen.

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Det glæder mig selvfølgelig, at Socialdemokratiet støtter forslaget, men det er jo ikke med nogen glæde og tilfredshed, at hr. Kim Mortensen forklarer, at man bakker op om lovforslaget. Men jeg bider mærke i, at hr. Kim Mortensen i sin ordførertale siger, at Socialdemokratiet har respekt for det enkelte individs ret til selv at vælge.

Jeg synes jo, at med den bemærkning burde hr. Kim Mortensen da glæde sig over, at vi nu sikrer, at det er op til den enkelte lønmodtager selv at vælge. Mener hr. Kim Mortensen ikke, at det her er en klar forbedring for den enkelte lønmodtagers ret til selv at vælge? Er det ikke en forbedring for den enkelte lønmodtagers frihed?

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Jeg har den holdning, som jeg sagde i min ordførertale, at det her jo er frivillige aftaler, der er indgået på arbejdsmarkedet mellem arbejdsgivere og lønmodtagere på de enkelte arbejdspladser og under de enkelte overenskomster. Socialdemokratiet har den grundliggende holdning, at det burde der fortsat være mulighed for.

Vi mener også, at man som enkeltindivid, som enkelte medarbejdere, har en meget stor styrke i, at man samlet set på en arbejdsplads, samlet set gennem de faglige organisationer kan være med til at arbejde for, at der bliver anstændige lønmodtagerforhold, anstændige arbejdsforhold og anstændige lønforhold på arbejdspladsen.

Så det er Socialdemokratiets indfaldsvinkel til det. Det har det altid været. Men som jeg sagde i min indledning, så respekterer vi selvfølgelig, at der er afsagt en dom, som vi godt nok er uenige i, ved Menneskerettighedsdomstolen.

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Frivillige aftaler, siger hr. Kim Mortensen. Er eksklusivaftaler en konsekvens af en frivillig af-

tale? Jamen hvad hvis hr. Kim Mortensen og jeg bliver enige om, at vi finder et tredje offer nede i Folketingssalen, som vi så frivilligt aftaler at vi mobber, eksempelvis? Ja, så har hr. Kim Mortensen og jeg jo indgået en frivillig aftale. Den har bare konsekvens for tredjepart. Er det ikke det, der er tilfældet med eksklusivaftalerne, at nogle laver en aftale, som har en betydelig negativ konsekvens for andre?

Så undrer det mig lidt, at hr. Kim Mortensen sådan frygter for fagbevægelsens fremtid. Jeg formodede, at hr. Kim Mortensen havde tillid til, at vi havde en fagbevægelse, som havde et attraktivt tilbud, så lønmodtagerne frivilligt ville vælge at være medlem. Men det er måske ikke hr. Kim Mortensens opfattelse?

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Nu er vi i Socialdemokratiets folketingsgruppe ikke tilhængere af mobning, uanset om man godt kunne finde anledning til det en gang imellem i Folketinget. Der har vi lagt mærke til, at Venstres folketingsgruppe ikke har helt de samme fine fornemmelser som andre partier herinde.

Kl. 10.20

Jeg vil godt have lov til at understrege, at det her jo ikke handler om at mobbe eller holde nogen uden for arbejdsmarkedet. Det handler sådan set om, at det danske aftalesystem, vi har, har været med til at give dansk erhvervsliv og det danske arbejdsmarked en helt unik særstilling i Europa. Det er en særstilling, som utrolig mange lande står i kø for at lære af og inkorporere i deres egen lovgivning.

Det er den, som Venstre hele vejen igennem og også med den retorik, der anvendes her i dag, har ét mål med, nemlig at ødelægge. Det synes vi er skammeligt, og vi synes, det er ærgerligt for det danske arbejdsmarked.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg synes faktisk, hr. Kim Mortensen holdt en udmærket ordførertale, bl.a. var det et glimrende forsvar for aftalefriheden. Så kunne jeg bare godt tænke mig at spørge, om det ikke ville være meget naturligt i forlængelse af det at lade det være op til arbejdsmarkedets parter at sørge for, at Menneskerettighedsdomstolens afgørelse bliver efterlevet. Arbejdsmarkedets parter har jo alle som en sagt, at de vil efterleve den afgørelse.

Ville det ikke være mere rimeligt at lade dem sørge for, at den blev efterlevet, i stedet for nu at indføre en lovgivning, der går videre end Menneskerettighedsdomstolens dom?

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Jeg er sådan set enig med Enhedslistens ordfører i, at det er arbejdsmarkedets parter, der skal løse det her, hvilket jeg også – ligesom hr. Jørgen Arbo-Bæhr formentlig – har iagttaget, at arbejdsmarkedets parter allerede har taget konsekvensen af ved at ændre en lang række af de overenskomster, hvor eksklusivaftalerne indgik. Så derfor kan man sige, at det jo ikke er det lovforslag, som vi er i gang med at behandle nu, og som vi senere vedtager, der ændrer det for arbejdsmarkedet; det gør arbejdsmarkedets parter selv.

Men vi mener, og det går jeg ud fra Enhedslisten også gør, at Menneskerettighedsdomstolens afgørelser skal vi rette os efter. Vi ved godt, at der er partier længere til højre i salen, der gerne ville have, at vi gik på kompromis med nogle af de afgørelser, der bliver truffet ved Menneskerettighedsdomstolen, men der tror jeg, vi tjener både demokratiet og respekten for Menneskerettighedsdomstolen ved at tage de ting til efterretning.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Vi er jo fuldstændig enige om, at Menneskerettighedsdomstolens afgørelse skal vi rette os efter. Men det betyder bare ikke, at der er brug for lovforslag. Arbejdsmarkedets parter kan sagtens løse det her selv, de har sagt, de vil gøre det, og det virker i øvrigt allerede nu.

Findes der bare et eneste godt argument for, at vi skal vedtage et lovforslag? Jeg skal nok senere gøre opmærksom på alle de dårlige argumenter eller rettere sagt alle de argumenter, der er for, at vi ikke skal lave en lov. Jeg beder bare om en eneste god grund til, at vi skal vedtage en lov på det her område.

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Den gode grund er, at Danmark som en del af den europæiske menneskerettighedskonvention selvfølgelig har en forpligtelse til at tilpasse dansk lovgivning i henhold til de domme, der bliver afsagt, og det er det, vi gør med det lovforslag, der ligger her.

Formanden:

Tak til hr. Kim Mortensen. Så er det hr. Bent Bøgsted som ordfører.

Bent Bøgsted (DF):

Det er jo ikke noget nyt, vi skal i gang med her. Eksklusivbestemmelser har jævnligt været til debat i Folketinget, og sidst vi havde dem oppe var i L 120 fra 2003. Dengang strandede en afskaffelse på, at det lovforslag, som regeringen dengang havde fremsat, ikke levede op til Dansk Folkepartis krav om en generel afskaffelse. Det vil sige, at det skal gælde for lønmodtagere så vel som for arbejdsgivere og også for de liberale erhverv.

Det betød, at Dansk Folkeparti derfor var nødt til at afvise L 120 om eksklusivbestemmelser, der kun ville gælde for lønmodtagere.

I mellemtiden er der så faldet dom ved Menneskerettighedsdomstolen, der siger, at eksklusivbestemmelser er ulovlige. Det har så fået regeringen til at komme med et nyt forslag om afskaffelse, men denne gang er der så den forskel, at der nu vil blive tale om en generel afskaffelse, som Dansk Folkeparti hele tiden har krævet. Så derfor kan man sige, at Dansk Folkeparti har opnået det, vi hele tiden har ønsket. Havde vi ikke stået fast dengang i 2003, havde vi aldrig fået arbejdsgiverne og de liberale erhverv med.

Jeg har fået mange henvendelser fra liberale erhverv, der bekræfter, at det er den rigtige beslutning, der blev truffet i 2003, altså at vi skulle sige nej dengang. Ligeledes ville frisørerne stadig væk have haft problemer, hvis det kun skulle gælde for lønmodtagere.

Kl. 10.25

Med dette lovforslag, L 153, bliver eksklusivaftalerne fjernet for lønmodtagerne og arbejdsgiverne, og det vil kunne give en befrielse for dem, der følte sig tvunget ind i en forening.

Jeg tror ikke, at det vil betyde den store overflytning af medlemmer fra de forskellige foreninger, for i bund og grund er de fleste tilfredse, men det vil betyde, at foreningerne skal til at sætte mere fokus på, hvad de tilbyder deres medlemmer, hvilket vil være positivt.

Det vil også betyde, at det bliver lettere for virksomheder, når de ansætter folk for en kortere periode, typisk under 3 måneders ansættelse. Her er det især de sæsonprægede job, der bliver tale om. Alt i alt må det siges at være positivt.

Derudover skal der ses på de liberale erhverv. Det er lidt vanskeligere. Og de er af gode grunde ikke med i dette lovforslag. Men beskæftigelses-

ministeren har som lovet præciseret, hvornår lovforslaget vil komme på sundhedsområdet og justitsministerens område.

Da lovforslaget dermed lever op til Dansk Folkepartis krav om en generel afskaffelse, kan Dansk Folkeparti støtte lovforslaget, og vi ser fremad med stor tilfredshed. Men samtidig skal det nævnes, at det her overhovedet ikke forhindrer nogen som helst i at melde sig ind i en forening. Det har man den frie ret til, og det bliver der heller ikke ændret ved. Men som sagt, Dansk Folkeparti støtter lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg lyttede meget til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Bent Bøgsted, som har været meget kontant på det her område og sagt, at hvis vi skal afskaffe eksklusivaftaler, skal det være på alle områder. Og jeg anerkender det synspunkt, Dansk Folkeparti har her.

Jeg vil bare gerne høre, hvordan det så skal udføres, altså om det gælder alle områder, når det kommer til stykket. Jeg tror, hr. Bent Bøgsted er bekendt med, at f.eks. Kristelig Fagforening har en eksklusivbestemmelse i deres vedtægter, der siger, at man ikke kan vælges til hovedbestyrelsen, hvis man ikke er bekendende kristen – hvad det så måtte betyde.

Hvad vil hr. Bent Bøgsted gøre ved, at Kristelig Fagforening har sådan en eksklusivbestemmelse? Er den også omfattet af ministerens lovforslag med hensyn til de liberale erhverv, eller hvor kommer det ind henne, hvis man skal følge forslaget? Ellers er det jo bare rent hykleri, vil jeg sige til hr. Bøgsted. Er det ikke rigtigt?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg bliver hr. Bjarne Laustsen lidt svar skyldig her. Jeg tror nok, at hr. Bjarne Laustsen må spørge beskæftigelsesministeren om det.

Men altså, min holdning til det er, at det er helt tosset at have den slags bestemmelser i et land, hvor vi gerne skulle have den frihed, som vi sætter højt. Så jeg er sådan lidt uforstående over for, at en fagforening kan have den bestemmelse. Der er også andre fagforeninger, der har betinget sig, at hvis man skulle sidde i en hovedbestyrelse, skulle man være medlem af en bestemt forening. Og det så jeg gerne blev fjernet helt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg er glad for et rimelig kontant svar, men vil bede hr. Bøgsted om at lade være med snakke udenom.

Det handler om, at man har det stående helt klart og tydeligt i vedtægterne. Beskæftigelsesministeren har også svaret på det: at det er ulovligt at have sådan nogle vedtægter, når de ikke er godkendt og man ikke har ansøgt om det. Men ministeren sidder bare og gør ingenting. Derfor kræver det jo, at hvis man skal følge det, som hidtil har været Dansk Folkepartis synspunkt, at eksklusivaftaler er af det onde, så skal de væk over det hele.

Vil hr. Bent Bøgsted sørge for i forbindelse med sådan en aftale – det kan være, at der kommer flere frem i forbindelse med det lovgivningsarbejde, der foregår – at gøre rent bord, således at Kristelig Fagforening får at vide, at ved den slags aftaler er det helt urimeligt at stille et spørgsmål af en sådan religiøs karakter, som man gør i deres egne vedtægter?

Er det ikke en form for hykleri og dobbeltmoral, at man har været med til at angribe nogen for at have eksklusivbestemmelser og så selv har dem i sin egen baghave?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det sidste kan jeg kun bekræfte, der er jeg fuldstændig enig med hr. Bjarne Laustsen. Altså, man bør ikke have den slags regler i en fagforening. En fagforening skal tilgodese medlemmerne og varetage medlemmernes interesse, og så skal man se bort fra, om der er religiøse toner i det, og om der er partipolitiske toner i det. Det hele skulle egentlig fjernes fra fagforeningerne.

Jeg har altid givet udtryk for, at i mine øjne skal sådan en fagforening kun varetage medlemmernes interesser og samarbejde med den til enhver tid siddende regering. Det ligger helt klart. Og så skulle man fjerne alt det her med, at man skal være kristen for at sidde i en forening, at man skal være medlem af et bestemt parti for at sidde i en fagforening, eller hvad det nu er. Det så jeg gerne blev fjernet helt.

Men jeg har fået det indtryk, at det ikke er så enkelt at få igennem med eksklusivaftalerne her. Men jeg tror nok, hr. Bjarne Laustsen også vil spørge ministeren om det, og så kan det være, at ministeren er lidt mere inde i, hvordan det hænger sammen, end jeg er.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg synes, det er interessant, at hr. Bent Bøgsted og Dansk Folkeparti er imødekommende på det her område, for det har været lidt svært for os at få lokket et svar ud af Dansk Folkeparti på, hvad de mener. På den ene side skulle man gå efter den organiserede del af fagbevægelsen, men på den anden side skulle de gule fagforeninger have lov til at have deres egne aftaler.

Så jeg vil godt rose Dansk Folkeparti og hr. Bent Bøgsted for, at man nu siger, at det er utilstedeligt, at man skal indgå eksklusivlignende aftaler for at komme ind i hovedbestyrelsen, og at man skal være bekendende kristen for at kunne være med. Det udelukker muslimer og alle andre fra andre trosretninger fra at være med. Så det vil jeg bare høre om hr. Bent Bøgsted ikke er enig i.

Så det andet spørgsmål: Hr. Bent Bøgsted sagde, at en fagbevægelse jo skal arbejde for medlemmernes interesser og samarbejde med den siddende regering, men er det ikke sådan, at medlemmernes interesser godt kan gå i en anden retning end den siddende regerings interesser? Vil hr. Bent Bøgsted ikke anerkende det?

Vi skal behandle sygedagpengeloven om lidt. Der er et bevis på, at der altså er modstridende interesser mellem regeringen, der vil spare, og fagbevægelsen, der vil sikre medlemmerne ordentlige forhold.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det er da fuldstændig rigtigt. Det er ikke altid, medlemmernes interesser svarer til den siddende regerings interesser, men det er heller ikke altid, medlemmernes interesser svarer til den siddende bestyrelse for en fagforenings interesser.

Der kan man jo se, at nogle foreninger ikke er på højde med deres medlemmers ønsker. Det ser vi tydeligt i dag. Der er mange af de fagforeninger, vi har, der ikke er helt på højde med, hvad deres medlemmer egentlig ønsker, og den sammensætning, der er blandt deres medlemmer. Det er derfor, jeg siger: Jeg ville meget gerne have, at fagforeningerne begyndte at arbejde totalt uafhængigt af alle partier, så de kun varetog deres medlemmers interesser og ikke havde noget partipolitisk tilhørsforhold.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil for det første spørge til hr. Bent Bøgsteds ændrede holdning til Kristelig Fagforening og deres dobbeltmoral: Hvad agter Dansk Folkeparti at gøre ved det? Jeg synes, det er fint at have nogle holdninger, men man må også tage konsekvensen af dem.

Det andet er: Anerkender hr. Bent Bøgsted ikke – jeg ved, hr. Bent Bøgsted er medlem af 3F – at der er demokrati i 3F? Eller er det bare sådan noget pseudodemokrati, hvor man sidder og bestemmer hen over hovedet på folk? Det er jo sådan, at det er generalforsamlingerne, der bestemmer, og der vælger man nogle folk til at varetage ens interesser, og de kan sættes af, ligesom folketingsmedlemmer kan, hvis ikke vælgerne føler, de er gode nok.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg tror ikke, jeg har ændret holdning, hvad Kristelig Fagforening angår, det tror jeg egentlig ikke.

Hvad det andet angår, så er det da fuldstændig rigtigt, som hr. Carsten Hansen siger, at det er en generalforsamling, der afgør tingene, men altså man ser også langt hen ad vejen, at de, der har en anden holdning end hovedbestyrelsen i en fagforening, egentlig bliver buhet ud, hvis de begynder at sige noget på en generalforsamling. Det har jeg selv oplevet, så det er ikke noget nyt. Jeg er stadig væk medlem af 3F, fordi jeg mener, de giver en god service, men derfor er jeg ikke enig med 3F i, hvad de står for partipolitisk.

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Det er sådan lidt i retning af det her med, om en forening efter ordførerens opfattelse sådan skal eller kan blande sig i politik eller involvere sig i politik, eller om man bare skal varetage medlemmernes interesser. Man kan vel godt forestille sig, at medlemmerne af en forening, eksempelvis en fagforening, kunne sige: Det er vigtigt for os som medlemmer af den forening, vi nu er medlem af, at påvirke, hvad der sker politisk.

I realiteten er det vel det, fagforeningerne gør, nemlig at sige: Vi vil gerne påvirke. Når der f.eks. laves om på den kommunale struktur og røres ved en hel masse arbejdspladser inden for det kommunale område, så er det vel meget naturligt, at en fagforening sådan prøver at påvirke den proces for sine medlemmer og øve ind-

flydelse på, hvordan det udmøntes på de arbejdspladser, der kommer ud af det i den anden ende.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Om problemet med, at en fagforening gerne vil have indflydelse, har jeg stadig væk det ønske, at man skulle samarbejde uden at se partipolitisk på de holdninger, man har. Men det er det, der er tilfældet: I mange fagforeninger skinner det tydeligt igennem, hvilken partipolitik man står for, og så får man ikke sådan en, hvad skal man sige, åben debat i en fagforening, fordi den har låst sig fast på det, som det parti, de tilhører, giver udtryk for. Så er det der samarbejde, som jeg gerne vil have skal være helt fri af al partipolitik, der jo ikke. Derfor kan det somme tider kom til at knibe med samarbejdet.

Kl. 10.35

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Når lønmodtagere vælger at melde sig ind i en fagforening, så er der jo nogle arbejdsgivere, der på den anden side vælger at melde sig ind i en arbejdsgiverforening. Med det, som hr. Bent Bøgsted siger her, så må man også forstå det sådan, at det er svært at tage DI, Dansk Industri, alvorligt, når de ensidigt kun støtter eksempelvis den siddende regering.

Nu har jeg lagt mærke til i debatten i medierne, at det også er så som så med enigheden mellem Dansk Industri og regeringen i en række andre sager. Her går Dansk Industri, altså arbejdsgiversiden, ensidigt ind på den ene side af det politiske spektrum, nemlig regeringssiden. Skal man så forstå det sådan på hr. Bent Bøgsted, at man ikke kan tage alvorligt, hvad Dansk Industri mener, når de nu på den måde har forpligtet sig i forhold til regeringen?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg er nødt til at tale om, hvad Dansk Folkeparti mener, og i Dansk Folkeparti har vi en helt neutral holdning til de forskellige parter. Vi drager vores egne konklusioner alt efter, hvilke møder vi har med arbejdsgivere, og alt efter, hvilke møder vi har med fagforeninger. Nogle gange kan vi bruge noget fra den ene gruppe, nogle gange kan vi bruge noget fra den anden.

Men Dansk Folkeparti handler uden at have nogen direkte, tæt tilknytning til fagforeninger

og arbejdsgivere. Det er det ønske, jeg har: at det er sådan, det skal være, at man hører på, hvad de har at sige, og bruger det, man kan bruge, i debatten. Nogle gange er det, de kommer med, meget konstruktivt, andre gange kan man godt se, at man ikke rigtig kan bruge det, fordi det modsvarer noget andet, som man bedre kan bruge.

Det er det, vi gør i Dansk Folkeparti. Dansk Folkeparti er ikke en del af regeringen, så hvad regeringen gør, må ordførerne spørge regeringens ordfører om.

Formanden:

Tak til hr. Bent Bøgsted. Og så er det hr. Jakob Axel Nielsen som ordfører.

Jakob Axel Nielsen (KF):

Det er sjældent, at man ved fremsættelse af lovforslag har anledning til sådan at blive helt ekstraordinært glad – og jeg understreger sådan helt *ekstraordinært* glad, for med denne regering har man jo ofte anledning til at blive glad. Men sådan helt ekstraordinært glade blev jeg og vi Konservative faktisk ved fremsættelsen af det her lovforslag.

Paradoksalt nok sker det på baggrund af en tabt sag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, for dommen betød – hvad jeg tror, det efterhånden er alle bekendt – at det ikke længere er lovligt at betinge et ansættelsesforhold af medlemskab af en bestemt forening.

Argumentationen for eksklusivreglen har tidligere været den, at man ikke var tvunget til at tage jobbet. Men der *var* tale om en vis form for tvang. Hvis drømmejobbet stod foran, eller hvis man var i et område, hvor der ikke var fuld beskæftigelse, så var der tale om en vis form for tvang til, at man lod sig presse ind i noget, der støttede politiske overbevisninger, som man måske ikke delte. Vi synes, at det i et moderne samfund er en sejr for demokratiet og den personlige frihed, at det nu står fuldstændig frit.

Må jeg også få lov at anerkende hr. Kim Mortensens ordførertale, der åbent og ærligt nævner, at Socialdemokraterne ikke er enige i dommen, men naturligvis tager den til efterretning. Det er jeg glad for at høre.

Selve dommen vedrører kun ansættelsesforhold og har i virkeligheden umiddelbar virkning allerede, efter at dommen blev afsagt i Danmark, men det er alligevel nødvendigt at ændre foreningsfrihedsloven, sådan at vi får præciseret det, man kalder den negative for-

eningsfrihed, altså retten til at stå uden for en forening.

Der sker med det her lovforslag også noget, som ikke har relation til dommen, nemlig vedrørende de liberale erhverv. Der synes vi, at nu vi er i gang med at præcisere foreningsfrihedsloven, nu hvor den her debat er kommet op, at det er mest rigtigt, at alle parter, også folk, der ikke fungerer i et ansættelsesforhold, men som har været forpligtet til at melde sig ind i en forening for at udøve et liberalt erhverv, skal have lov til at kunne stå frit.

Der bliver i den forbindelse noget lovgivningsarbejde i forskellige ministerier, der skal udredes, også fordi det skal sikres, at borgernes og forbrugernes mulighed for at klage over den liberale erhvervsudøver stadig væk eksisterer helt på højde med, hvordan det er i dag, hvor der er foreninger, der administrerer et klageorgan.

KL 10.40

Vi synes, at det her lovforslag simpelt hen er en milepæl på vejen mod at få skabt et mere frit Danmark, og det er vi meget glade for.

Formanden:

Der er en kort bemærkning til ordføreren fra hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu hørte jeg med stor glæde, at hr. Jakob Axel Nielsen går ind for lønmodtagernes personlige frihed. Jeg kunne bare godt tænke mig at vide, om det er De Konservatives opfattelse, at lønmodtagerne faktisk *har* en personlig frihed i forholdet til deres arbejdsgiver. Er det ikke sådan, at arbejdsmarkedet er opbygget sådan, at det er arbejdsgiveren, der suverænt leder og fordeler arbejdet og bestemmer, hvem der er ansat, hvor mange der er ansat og på hvilke betingelser? Er det ikke sådan, at der er kraftige begrænsninger i lønmodtagernes frihed med den måde, arbejdsmarkedet er skruet sammen på?

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Jeg kan godt forstå ordene, som kommer ud af hr. Jørgen Arbo-Bæhrs mund i forbindelse med spørgsmålet, men jeg forstår egentlig ikke, hvilken sammenhæng de kommer i. Man kan jo på en måde sige: Jo, de har deres personlige frihed – det kan man sige på et meget akademisk plan. Men før, dengang der eksisterede eksklusivafta-

ler, er det min holdning, at de ikke havde deres personlige frihed i områder, hvor drømmejobbet stod og blinkede, eller hvor der var arbejdsløshed. Der er man naturligvis hurtigere til fals og vil sige: Jamen lad mig da så melde mig ind i en forening, der støtter noget, jeg dybest set ikke har sympati for. Så i det lys har man ikke sin personlige frihed.

Det er også det, som er en af præmisserne i Menneskerettighedsdomstolens dom, nemlig at man ikke kunne være sikker på, at man ikke støttede et politisk parti. Det kunne man ikke se på sin kontingentopkrævning. Den var ikke opdelt efter, om man kun støttede fagforeningen, eller om man også støttede noget, der gik videre til et bestemt politisk parti. Så derfor var en af præmisserne for dommen, at man ikke kunne være sikker på, at man ikke støttede noget, som man ikke solidariserede sig med. Det var en af præmisserne for, at Danmark blev dømt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu tror jeg ikke, at hr. Jakob Axel Nielsen rigtigt forstod, hvad det var, jeg sagde. Jeg siger ikke noget om, hvorvidt denne dom har noget at gøre med personlig frihed. Jeg siger bare, at på det danske arbejdsmarked har lønmodtagerne ikke en personlig frihed. Lad mig prøve at give et eksempel:

Hvis vi nu tager bryggeriarbejderne på Carlsberg – 200 mand – så har de ikke nogen som helst indflydelse på, om de mister deres arbejde. I en virksomhed, der har et overskud på 3,5 mia. kr., bestemmer virksomhedens ledelse suverænt, om disse 200 mennesker har et arbejde eller ej.

Er det en personlig frihed for disse bryggeriarbejdere? Det var bare det, jeg godt ville høre: Om det er sådan, at den personlige frihed rent faktisk er virkelighed, eller om den er ren fiktion.

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Jeg må indrømme, at jeg synes, at hr. Jørgen Arbo-Bæhr er langt ude med det spørgsmål, for man har den personlige frihed til at sige: Ved du hvad, arbejdsgiver, jeg vil ikke være her mere, jeg siger op. Men arbejdsgiveren har også sin ret til at lede og fordele arbejdet og sin ret til at vælge at lægge en produktion i Fredericia i stedet for i København. Det har ikke noget med den personlige frihed at gøre.

Det kunne også være, at de pågældende bryggeriarbejdere – nu skal jeg ikke blande mig i Carlsbergs drift – kunne få job i Fredericia, hvis der var nogle job i Fredericia. Det har bare ikke noget med den personlige frihed at gøre. Det er to spørgsmål, som hr. Jørgen Arbo-Bæhr blander fuldstændig sammen, nemlig arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet, som er helt ukrænkelig og har været det siden hovedaftalen af 1896, og så den enkeltes ret til selv at bestemme, hvilken forening man er medlem af, og hvilket politisk parti man vil støtte. Jeg synes, det er to vidt forskellige ting.

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Tak for rosen for ordførertalen. Jeg er lidt i tvivl om, hvorvidt jeg skal gengælde den, men jeg har et spørgsmål til den konservative ordfører, der sådan mere går på den holdningsmæssige del af det. Der er ca. 2,5-3 millioner lønmodtagere i arbejdsstyrken, og det, vi behandler her, er et lovforslag om at afskaffe eksklusivaftaler, som i øvrigt allerede er blevet afskaffet for ca. 200.000 lønmodtageres vedkommende, så det er altså en afgrænset del af arbejdsmarkedet, det drejer sig om.

Alligevel har vi et dansk arbejdsmarked, hvor omkring 90 pct. af lønmodtagerne er organiseret i en fagforening. Der er så nogle, der har valgt at stå udenfor, og nogle, der er medlem af en kristelig fagforening af en eller anden grund, men 90 pct. er organiseret i en fagforening.

Synes den konservative ordfører, det er en god idé, at vi har et arbejdsmarked, hvor lønmodtagerne er organiseret i en fagforening, arbejdsgiverne er organiseret i en arbejdsgiverforening, og hvor de to parter forhandler overenskomster og spilleregler på arbejdsmarkedet?

Kl. 10.45

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Det var et kort og konkret spørgsmål. Ja, det synes vi er en meget god idé. Vi bakker fuldstændig op omkring den danske model.

Men må jeg så have lov til at sige, at jeg synes, der var noget pragmatisk i selve spørgsmålet, når det siges, at der er 2,5-3 millioner mennesker på det danske arbejdsmarked, og det kun vedrører 200.000.

Jamen det er rigtigt. Sådan kan man kigge på det rent pragmatisk, men det her er jo om prin-

cipper, og så er det i virkeligheden ligeegyldigt, om det så var 50.000 eller 200.000. Det er om principper, det er om det enkelte individs ret til selv at bestemme, hvilken foreningen man vil være medlem af.

Lad mig så igen sige, at der også er undersøgelser, der har vist, at 800.000 deltagere på arbejdsmarkedet har troet og altså været i den vildfarelse, at de var omfattet af en eller anden form for eksklusivaftale. Så det kommer til at ramme meget bredt, og det vil vi komme til at se nu. Jeg tror, at det her betyder, at nogle vil melde sig ud af en fagforening, men det betyder måske også, at nogle af de eksisterende fagforeninger bliver bedre, fordi de skal til at konkurrere på kvalitet.

(Kort bemærkning).

Kim Mortensen (S):

Jeg er da glad for at høre, at i hvert fald den konservative ordfører – for så er der i hvert fald et af regeringspartierne, der har det – stadig væk har en smule tillid til den danske arbejdsmarkedsmodel. På den måde vil jeg godt kvittere for det. Så kunne vi måske sammen med i hvert fald Det Konservative Folkeparti prøve at lave en arbejdsmarkedspolitik, hvor man ikke konstant var i krig med fagbevægelsen og var i krig med det danske arbejdsmarked, men prøvede at holde en lille smule sammen på det.

Jeg vil gerne lige kort stille det sidste spørgsmål: Kan vi blive enige om, at der kun er ca. 200.000 lønmodtagere, der er beskæftiget inden for området, og som er omfattet af en eksklusivbestemmelse? – bare for at sikre, at der ikke er andre tal, der cirkulerer rundt.

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Jeg kan bekræfte, at tallet 200.000 også er det tal, jeg har hørt. Så hvis hr. Kim Mortensen og jeg har hørt det samme tal, og det er rigtigt, så kan vi bekræfte det.

Men lad mig så lige få lov at sige, at jeg ikke er enig i, at der er krig i forhold til fagforeninger og i forhold til arbejdsmarkedspolitikken. Der er helt klippefast enighed om, at i Danmark gælder den danske model. Det vil sige, at hovedparten af arbejdsmarkedspolitikken ordnes af lønmodtagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer. Det er vi enige om. Det har været en god tradition, og det har virket i mange år, og det har skabt mange gode resultater – og meget ro.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil også sige, det er rart at mærke, at De Konservative viser en vis imødekommenhed her.

Det, jeg vil spørge om, drejer sig om, at De Konservative altid med deres naturlige tilgang til arbejdsgiverorganisationerne har været optaget af, at der var et velordnet og et organiseret arbejdsmarked – det, at der er to aftaleparter, der står ret stærkt. Det tror jeg ganske mange andre lande misunder os, og det er i virkeligheden forudsætningen for denne fleksible model, vi har på arbejdsmarkedet.

Mener hr. Jakob Axel Nielsen ikke, at det, at vi har nogle stærke lønmodtagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer, i virkeligheden underbygger og er forudsætningen for, at vi kan have den aftalemodel, vi har, med en stærk form for trykthed og efteruddannelse?

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Det er klart, at hvis den danske model skal fungere, skal der være stærke arbejdsgiverorganisationer, og der skal være stærke lønmodtagerorganisationer. Det, det her lovforslag handler om, og det, som jeg synes er så principielt vigtigt, er, at lønmodtagerorganisationerne repræsenterer nogle medlemmer, der har valgt den pågældende organisation positivt til og ikke blevet tvunget ind i den af et eller andet mere eller mindre direkte eller indirekte pres.

For at den danske model skal fungere, skal organisationerne på arbejdsmarkedet selvfølgelig også være stærke. Men det må bygge på frivillighed, om man vil være medlem af den pågældende forening.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Hvis vi forestiller os, at forslaget her svækkede den organiserede del af arbejdsmarkedet meget kraftigt – vi har jo sigtet på arbejdsgiversiden, hvor vi gentagne gange har mødt deputationer, også ved uformelle møder og i forbindelse med lobbyvirksomhed, hvor arbejdsgiveren simpelt hen har klaget over, at den uorganiserede underbygger ikke overholder overenskomster og alt mulig andet – hvordan ser De Konservative så på, at vi på en eller anden måde sikrer og fremmer det, at vi har en dansk model, hvor vi også støtter op omkring det, at der er et organiseret arbejdsmarked? Det er jo et problem, også når vi ser på globaliseringen og konsekvenserne af åb-

ningen mod Østeuropa, hvor vi jo i Danmark har fået håndteret det meget godt via en fælles aftale.

Kl. 10.50

Men vi kan se i Norge, hvor kun 50 pct. af menneskene på arbejdsmarkedet er organiserede, at de har haft en ti gange så stor officiel indvandring af østeuropæisk arbejdskraft, og i virkeligheden er den vel tre gange større.

Fremgangen af byggeriet i Norge har været på 33 pct., fremgangen i beskæftigelsen af norske arbejdere har været 2 pct., så er hr. Jakob Axel Nielsen ikke enig i, at vi må se på at sikre, at vi har et arbejdsmarked, hvor både lønmodtagere og arbejdsgivere er organiserede og overholder de aftaler, der bliver indgået?

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Jeg kan godt forstå hr. Carsten Hansens bekymring for, at kollektivet kommer til at lide nederlag, men man får ikke Det Konservative Folkeparti til at indføre eksklusivaftaler igen ad bagvejen. Hvis der er et dilemma eller paradoks mellem kollektivet og enkeltindividet, så stiller vi os på enkeltindividets side og for den frie ret til selv at bestemme, hvilken forening man vil være medlem af.

Lad mig gentage: Hvis nu det er sådan, at fagforeningerne kun skal til at konkurrere på kvalitet og ikke på nogle medlemmer, de så at sige får gratis, fordi medlemmerne tvinges ind i klubben, så kan det være, de bliver så attraktive, at folk positivt vælger dem til, og at de ad den vej bliver stærke, fordi de skal konkurrere på kvalitet. Men jeg går selvfølgelig ind for, at der er stærke organisationer på lønmodtagersiden, der kan tale med stærke organisationer på arbejdsgiversiden, for det er en forudsætning for den danske model, som roses over hele verden lige for tiden.

Formanden:

Tak til hr. Jakob Axel Nielsen. Der er lavet en frivillig aftale her i salen om, at SF's ordfører kommer før den radikale ordfører. Så nu er det hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Jeg takker både formanden og Det Radikale Venstres ordfører for at kunne komme til lidt før, for jeg har et andet møde, som også skal passes.

Jeg vil gerne sige, at jeg er uenig i den dom, der er blevet afsagt. Jeg mener ikke, at der sker

indgreb i den personlige frihed, men jeg respekterer dommen, og den må vi selvfølgelig finde en eller anden måde at få implementeret på. Når jeg uenig, er det, fordi jeg sådan set mener, at man har sin personlige frihed til at tage et arbejde på en virksomhed, hvor der er eksklusivbestemmelser, som er aftalt frivilligt mellem to parter. Man har også sin personlige frihed til at lade være. Så jeg er sådan set ikke enig i de præmisser, der ligger til grund for dommen. Men nu er den afsagt, og den skal selvfølgelig implementeres.

Jeg forstår bare ikke, hvorfor man ikke følger den danske model, som man er så glad for, øjensynligt også i regeringen. Nu hørte jeg ikke eksplicit Venstres ordfører give udtryk for det, men både Dansk Folkeparti, som de facto også er en del af regeringen, og Det Konservative Folkeparti har jo givet udtryk for, at man ønsker at værne om den danske model.

Så forstår jeg ikke, hvorfor man ikke anerkender det, at når LO og de faglige organisationer ganske få dage efter dommen meddelte, at de fra dags dato ikke agtede at gøre brug af deres sanktionsmuligheder. Hvis nogen ikke opfyldte kravene i eksklusivbestemmelserne, altså hvis der var en medarbejder, der meldte sig ud af en faglig organisation, eller en medarbejder, som fik job og ikke ville melde sig ind, så ville de ikke gøre brug af deres ret til at tvinge vedkommende ind i organisationerne. Det vil sige, at de de facto anerkendte dommen fra dag et.

Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor regeringen ikke anerkender det og siger: Ja, eksklusivbestemmelserne er indgået i overenskomster på fuldstændig frivillig basis mellem en lønmodtagerorganisation og en arbejdsgiverorganisation. Nu foreligger der en dom, som gør, at man skal annullere dem. Så bør man da i respekt for den danske model, når den ene part oven i købet har sagt, at den anerkender det fra dag et, give parterne mulighed for at forhandle sig ud af det.

Regeringen burde sige, at loven her træder i kraft i forbindelse med udløbet af de indeværende overenskomster, så man kan give parterne mulighed for at forhandle et andet resultat ind. For en eksklusivbestemmelse i en overenskomst er jo blevet til ud fra princippet noget for noget. Arbejdsgiveren har fået noget for en eksklusivbestemmelse, og lønmodtagerne har fået noget. Nu skal den altså tages ud, og så skal man forhandle sig frem til, hvad der så skal i stedet.

Det forhindrer lovforslaget. Derfor er det mest rimelige, at når vi har en retstilstand i Dan-

mark, hvor man de facto har ophævet eksklusivbestemmelserne – det har organisationerne gjort frivilligt – så bør man også give den anerkendelse, at vi får sikkerhed for, at man også de facto respekterer den danske model. Og det er klart, at det er noget af det, vi vil se på i forbindelse med behandlingen af lovforslaget i udvalget.

På samme måde vil vi også godt lige have nærlæst lovforslaget for at sikre, at regeringen ikke benytter sig af lejligheden – hvad man jo godt kunne fristes til at tro at de kunne finde på, og hvad jeg også er overbevist om ligger i lovforslaget – til at overimplementere dommen. Det kan man jo godt gøre, hvis man politisk ønsker det, men man skal i hvert fald ikke bruge dommen som afsæt til at overimplementere.

Kl. 10.55

Så det er nogle af de ting, vi vil se på i udvalgsarbejdet, og vi håber selvfølgelig på, at vi kan få det løst, så vi kan få det her i land på en fornuftig måde.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg er meget enig med SF's ordfører i, hvad han sagde i sin tale. Jeg kunne så bare godt tænke mig at få præciseret, om ikke også hr. Ole Sohn kunne have den formening, at lige præcis den eneste grund til, at det her skal gennemføres ved lov i stedet for at lade det være op til arbejdsmarkedets parter, netop er, at man vil gå videre end dommen og f.eks. inddrage ansættelsessituationer eller aftaler om anvisning mellem fagforeninger og den enkelte virksomhed, hvilket jo bliver inddraget i det her lovforslag, men ikke er en del af dommen. Er hr. Ole Sohn ikke enig med mig i, at man på den måde faktisk har en vis form for sikkerhed for, at det her forslag går videre end dommen, og at det er baggrunden for, at beskæftigelsesministeren vil have det vedtaget ved lov?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Der er ingen tvivl om, at regeringen ideologisk ønsker at gå langt videre. Det har regeringen i årevis meget åbenlyst givet udtryk for ikke bare i regeringssituationen, men også tidligere, da de var i opposition. Så holdningsmæssigt vil regeringen gerne gå langt videre end dommen.

Det, jeg så præciserede i min tale, hvor jeg i øvrigt også er enig med spørgeren, er, at vi selvfølgelig skal sikre os, at når man som udgangspunkt siger, at der her er tale om en lov, som im-

plementerer en dom fra Menneskerettighedsdomstolen, så skal vi også sørge for, at den alene implementerer dommen.

Jeg mener sådan set også, at regeringen har en eller anden, jeg ved ikke, om jeg må sige gentleman's agreement med Det Radikale Venstre og Socialdemokraterne om, at man aldrig – at man *aldrig* – gør andet end at minimumsimplementere EU-direktiver. Man gør altså kun lige det, man skal. Det kunne man jo også gøre i den her sag, så derfor går jeg ud fra, at der er en vis konsistens i regeringens linje i lovgivningsarbejdet.

Så jeg tror bare, det er deres ideologiske hjerte, der er løbet af med dem, og det går jeg ud fra at vi kan få afklaret under udvalgsarbejdet. Så jeg vil gerne tage en positiv tilgang til lovarbejdet.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu tror jeg ikke, at det er nogen hemmelighed, at regeringens ideologiske hjerte meget tit løber af med dem, og det er vel vores andres opgave, også SF's opgave, at være et ideologisk modstykke til den måde, regeringen forsøger at bruge det her på.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om ikke lige præcis det, at vi har snakket om nogle aftaler – og hr. Ole Sohn gjorde jo glimrende opmærksom på, hvordan sådan nogle aftaler bliver indgået – og at vi bør overlade det til aftaleparterne at sørge for, at vi er i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens dom, er tilstrækkeligt til, at man på forhånd skal afvise at lovgive om det her spørgsmål. Er SF ikke enig med mig i, at det vil være helt naturligt i henhold til aftalefriheden at sørge for, at vi undlader at lovgive, og at vi derfor sammen stemmer nej til det her lovforslag.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg tror, at hr. Jørgen Arbo-Bæhr kan få ministerens tilkendegivelse af, at det også er regeringens opfattelse, at SF er et ideologisk modstykke til regeringen. Det tror jeg sådan set ikke der er ret meget tvivl om.

Når vi siger, at vi anerkender dommen, så anerkender vi også, at regeringen kommer med et lovudkast, som vi dog som udgangspunkt ikke er enige i, fordi vi mener, man skal forhandle sig ud af det. Det er derfor, jeg siger, at man kan løse problemet til alles tilfredshed, hvis man mini-

mumsimplementerer rettens afgørelse på en sådan måde, at loven træder i kraft ved udløbet af de indeværende overenskomster. Så giver man netop arbejdsmarkedets parter mulighed for at forhandle sig ud af det og forhandle en erstatning ind i overenskomsterne.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Det var egentlig ikke meningen, at jeg ville stille spørgsmål til hr. Ole Sohn, men det gør jeg alligevel, for jeg kan ikke rigtig fange, hvad det er, hr. Ole Sohn siger vedrørende minimumsimplementering, og hvordan SF vil tage stilling til lovforslaget. Som jeg tolker det, vil det sige, at SF på nuværende tidspunkt ikke har taget stilling til, om de vil stemme for lovforslaget.

Hvad angår minimumsimplementering: Det her går videre end minimumsimplementering, netop fordi arbejdsgiveren også er nævnt og også er omfattet af eksklusivaftaler. Hvis jeg tolker hr. Ole Sohn ret, så er det mere end minimumsimplementering, og det er hr. Ole Sohn egentlig imod.

Har jeg forstået det ret, når jeg mener, at det er sådan, at hr. Ole Sohn egentlig er imod, at arbejdsgivere og liberale erhverv også bliver omfattet af forbuddet, fordi de ikke er omfattet af dommen?

Kl. 11.00

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg kan se, at ministeren venter med meget spidse ører på mit svar.

Nu er det jo sådan, at SF under ingen omstændigheder er imod, at man overimplementerer, heller ikke i EU-sager. Men i denne sag ligger der faktisk et meget kvalificeret høringssvar fra LO, der gør opmærksom på nogle negative formuleringer i lovforslaget, som de gerne vil have ændret eller præciseret, så der ikke sker en overimplementering, som vil svække den kollektive aftaleret mere, end dommen tilsiger.

Jeg går som en selvfølge ud fra, at også Dansk Folkeparti under udvalgsarbejdet vil være med til at få rettet det ind, og jeg er også meget optimistisk med hensyn til udvalgsarbejdet, fordi det bliver tilkendegivet, at man vil lave en parallelitet for de liberale erhverv. Det er vist en kendt sag, at både Dansk Folkeparti og SF har advokeret for det gennem temmelig lang tid.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg ser med spænding frem til udvalgsarbejdet, hvor vi skal snakke om, hvorvidt der er overimplementeret eller ej, og om hr. Ole Sohn ønsker at trække arbejdsgiverne ud af lovforslaget. Det ser jeg frem til med spænding. Men jeg kan bare ikke forestille mig, at hr. Ole Sohn vil gå imod den overimplementering, der ligger i lovforslaget, for så vil frisørerne blive meget kede af det. Det er jo nødvendigt at overimplementere, for at frisørerne også kan blive omfattet af lovforslaget her, og det håber jeg da hr. Ole Sohn godt kan acceptere.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jamen der er jo forskel på at overimplementere og på at lave en parallelitet. Det, man gør over for frisører og lignende, er jo at lave en parallelitet, som siger, at eksklusivbestemmelserne på arbejdsmarkedet også skal gælde for en række af de liberale erhverv. Det er en parallelitet, men at overimplementere er, at man – som LO gør opmærksom på i høringssvaret – ud over at lave en begrænsning i forbindelse med ansættelsesforholdet formulerer sig på en sådan måde, at det kan tolkes som en begrænsning af aftaleretten.

Jeg tvivler på, at Dansk Folkeparti ønsker det. Det gør SF i hvert fald ikke, og derfor er jeg også ret sikker på, at selv om vi måske ikke kan tale regeringen til fornuft, kan vi i hvert fald ved at lægge vore stemmer sammen sikre, at de problemer, der måtte være, bliver løst.

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg bed mærke i, at hr. Ole Sohn synes, det er helt i orden med eksklusivaftaler, fordi man har friheden til at sige nej tak til et arbejde, hvis det er forudsat, at man skal være medlem af en bestemt fagforening.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om hr. Ole Sohn synes, at den mulighed for at indgå aftaler skal gælde på alle mulige andre områder. Skal det eksempelvis være muligt at aftale, at der er nogle regler på arbejdsmiljøområdet, som ikke skal gælde her, fordi vi har aftalefrihed, og hvis man er uenig, kan man bare lade være med at tage arbejde her?

Er det ikke en lidt besynderlig argumentation? Hvis man drager den yderste konsekvens, hvor går grænsen så? Hvor er lønmodtagerbe-

skyttelsen henne, hvis man bare kan overlade alt til aftalefrihed? Kan hr. Ole Sohn ikke se det absurde i den påstand?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Den personlige frihed er relativ. Det vil den altid være i alle livets forhold, og jeg gjorde udtrykkelig opmærksom på, at eksklusivaftalerne er indgået mellem to ligeværdige parter, altså en arbejdsgiverorganisation og en lønmodtagerorganisation, og derfor er der tale om et ligeværdigt forhold. Men den enkelte person, som søger job på ti forskellige virksomheder, kan jo vælge: Er der nogle betingelser eller bestemmelser på to eller tre af de virksomheder, som ikke bekommer den pågældende særlig vel, kan han jo lade være med at søge.

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Det er besynderligt, at man slår aftaler, som har en negativ effekt på tredjepart, hen som værende en mindre detalje.

Jeg forstod ikke helt det, hr. Ole Sohn var inde på tidligere, om, at nu har fagbevægelsen jo sagt, at man ikke længere vil gøre brug af eksklusivbestemmelserne, og så kan vi bare lade være med at gøre noget. Når foreningsfrihedsloven giver mulighed for det i dag, går jeg da ud fra, at når man ikke vil gøre brug af det, er det naturligt, at vi fjerner bestemmelser, så der ikke sker det, at hvis der om 10-15 år er nogle, der kommer på andre tanker, kan de snige det ind igen, fordi der var givet tilsagn om, at man ikke ville bruge det, og derfor var der ikke behov for en lovændring.

KI. 11.05

Hvis vi skal sikre, at det holder vand, og at vi ikke kommer til at stå i en ny situation om nogle år, er det da nødvendigt at få fjernet den bestemmelse, og kan hr. Ole Sohn ikke se nødvendigheden af, at bestemmelsen tages ud, så vi er sikre på, at det holder vand, også længere end bare til, at den næste aftale indgås?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det må være ubehageligt at være et så ungt menneske og have så store problemer med hørelsen.

Jeg udtrykte sådan set relativt klart i min ordførertale, at jeg mener, man skal respektere den danske model på en sådan måde, at man udsky-

der ikrafttrædelsen af lovforslaget til udgangen af indeværende overenskomstperiode, så parterne får mulighed for at aftale sig ud af eksklusivbestemmelsen på samme måde, som de aftalte sig ind i den. Der er jo tale om, at man giver og tager. Men det, der sker med regeringens forslag, er, at der gribes ind i en overenskomst, og det er helt unødvendigt, fordi parterne faktisk frivilligt har annulleret aftalen.

Det er et spørgsmål om, at i dag er vi i en retstilstand, hvor eksklusivbestemmelserne ikke gælder. Det har parterne givet tilsagn om, og så skal de have mulighed for at forhandle dem ud i forbindelse med fornyelsen af de gældende overenskomster. Det synes jeg ville være en meget fair måde at gøre det på, og jeg kan ikke forestille mig, at Venstre mener, at man i alle sammenhænge bare skal gribe ind i aftaler, der er indgået mellem ligeberettigede parter.

Formanden:

Tak til hr. Ole Sohn, og så er det fru Elisabeth Geday som ordfører.

Elisabeth Geday (RV):

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg har i klar tale dømt de danske eksklusivaftaler ude. Det strider mod de europæiske menneskerettigheder at tvinge mennesker til at være eller blive medlem af en bestemt organisation, hvis man vil arbejde på en bestemt arbejdsplads, og derfor må Det Radikale Venstre selvfølgelig også tilslutte sig regeringens forslag om at bringe den danske lovgivning i overensstemmelse med dommen.

Selv om vi anerkender parternes frie forhandlingsret på arbejdsmarkedet, græder vi ærlig talt tørre tårer over, at bestående eksklusivaftaler erklæres ugyldige, og at det bliver forbudt at indgå nye aftaler. Efter vores opfattelse hører eksklusivaftaler industrisamfundet til. Selvfølgelig skal de faglige organisationer sikre gode overenskomster, men derudover bør de i dag gøre brug af god medlemsservice, attraktive medlemstilbud, individuel rådgivning og et konkurrencedygtigt kontingent som de primære argumenter for at holde på medlemmerne eller trække nye til. Sådan har virkeligheden været længe for de akademiske faglige organisationer i AC, og jeg tror faktisk, at LO-organisationerne kunne lære noget heraf.

Tanken om at tvinge mennesker ind i en bestemt faglig organisation eller ud fra arbejdspladsen, hvis de ikke gør det, hører vel nærmest

1920'erne til. Jeg kan se billedet for mig af skruebrækkerne, som på vej til arbejde løber spidsrod mellem de strejkende arbejdere. Dengang var organisationsgraden i Danmark langt lavere end de ca. 80 pct., den er i dag, overenskomstdækningen var ringe og arbejdstagerrettighederne tilsvarende dårlige. Dengang kunne der være gode argumenter for eksklusivaftaler, men det er der ikke i dag. I dag står blot krænkelser af den enkeltes frihed tilbage, og derfor begræder Det Radikale Venstre langtfra dommen fra Menneskerettighedsdomstolen.

Regeringen bebuder, at indenrigs- og sundhedsministeren inden sommerferien vil fremsætte et forslag, der afskaffer de eksklusivlignende bestemmelser på sygesikringsområdet. Regeringen bebuder også, at justitsministeren vil lade afskaffelse af advokaters obligatoriske medlemskab af Advokatsamfundet indgå i arbejdet i det udvalg, der i øjeblikket arbejder med moderniseringen af advokaters forhold med henblik på at komme med et snarligt udspil. Disse to initiativer er politisk bestemte snarere end en konsekvens af dommen fra Strasbourg, men det gør dem sådan set ikke mindre velkomne.

Vi kan således se frem til, at eksklusivaftaler og eksklusivlignende bestemmelser afskaffes over én kam. Det glæder vi os over som liberale, dog under forudsætning af at regeringen også finder gode løsninger på de samfundsmæssige udfordringer og de forbrugerhensyn, som de eksklusivlignende bestemmelser i nogle liberale erhverv har understøttet. Vi ønsker, at der fortsat er styr på udgifterne til sygesikringen, og vi ønsker, at brodne kar blandt så vel læger og tandlæger som advokater fortsat holdes i ave, og at advokaternes uafhængighed sikres. Hvis de opgaver kan løses lige så godt uden tvungent medlemskab af en bestemt organisation, det være sig de Praktiserende Lægers Organisation, Tandlægeforeningen eller Advokatsamfundet, er alle vel stillet bedre.

Kl. 11.10

Med disse ord kan vi allerede her ved førstebehandlingen bebude vores opbakning til dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om Det Radikale Venstre er tilhænger af aftalefriheden på det danske arbejdsmarked. Jeg hørte ikke nogen bemærkninger om det.

I forlængelse af det vil jeg spørge, om det ikke er rigtigt, og om Det Radikale Venstre ikke vil give mig ret i, at spørgsmålet om eksklusivaftaler udelukkende er et spørgsmål om nogle aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, og om det derfor ikke ville være det bedste, hvis ændringer på området også blev aftalt direkte mellem parterne, som jo har givet udtryk for, at de vil gøre det ved de kommende overenskomstforhandlinger.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Geday (RV):

Jeg vil forholde mig til det sidste, for det første var jo nærmest et oratorisk spørgsmål.

Det sidste, altså om parterne kan løse spørgsmålet ved en overenskomstforhandling, tror jeg vi må lade ligge til en drøftelse i udvalget. Principielt synes jeg, det er bedre, at parterne klarer det ved overenskomstforhandlingerne, end at vi skal lovgive om det, men jeg tror desværre ikke, de kan leve op til de krav, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol stiller til os som en konsekvens af dommen. Men lad os tage det i udvalgsarbejdet.

Så synes jeg i øvrigt, det havde klædt fagbevægelsen umådelig godt, hvis den, allerede før dommen var faldet, havde valgt at afskaffe eksklusivaftaler ved en tidligere overenskomstforhandling, for som jeg sagde, mener jeg, at faglige organisationer bør konkurrere på nogle helt andre parametre end tvang.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jamen er der tale om tvang? Nej, der er ikke nogen som helst tvang for nogen som helst lønmodtagere i dette land til at være medlem af en bestemt forening. Det er der ikke.

Eksklusivaftalerne betyder jo udelukkende, at når der bliver indgået en frivillig aftale mellem en arbejdsgiver og en faglig organisation, forpligter arbejdsgiverne sig til at ansætte organiseret arbejdskraft. Der er ikke nogen tvang over for de lønmodtagere, der ikke vil være medlem af den pågældende fagforening, så jeg forstår ikke helt tanken om, at det skal være en direkte tvang, at folk skal være medlem af en bestemt forening. De kan bare lade være.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Geday (RV):

Det, hr. Jørgen Arbo-Bæhr gør, er jo, at han sætter spørgsmålstegn ved selve dommen ved

Menneskerettighedsdomstolen, men det vil jeg bede ham om at diskutere med de jurister, som måtte være særlig spidsfindige på området.

Men den enkelte person, som er på en arbejdsplads, der har indgået en overenskomst med en faglig organisation, og får at vide, at hvis man vil blive her, skal man melde sig ind i en bestemt faglig organisation, for ellers ryger man ud, den person føler det som en tvangssituation. Det vil jeg gerne bekræfte over for hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det er jo ikke nogen nyhed, at i arbejdsmarkeds-spørgsmål er De Radikale meget liberale med opmandssager og tvungen voldgift i stedet for strejkeret osv.; det ved vi godt.

Fru Elisabeth Geday sagde, at hun gerne havde set, at man havde afskaffet eksklusivaftalerne, inden dommen faldt. Men vil Det Radikale Venstres ordfører ikke give mig ret i, at der faktisk er faldet en dom, der sagde, at det ikke er ulovligt at indgå eksklusivaftaler i Danmark? Det er faktisk ikke ret mange år siden, Højesteret traf en klar afgørelse i det spørgsmål.

Det andet er, at det er sådan, at den danske dommer ved Menneskerettighedsdomstolen sagde helt klart, at han er dybt uenig i dette lovforslag. Jeg anfægter ikke domstolsafgørelsen, men spørgsmålet er, om det ikke er aftaleparterne på arbejdsmarkedet, altså fagbevægelsen og arbejdsgiverne, som skal afskaffe forholdet, når der foreligger en klar dom og det i øvrigt er den form for arbejdsmarkedspolitik, som et flertal i Danmark har udtrykt støtte til, herunder både regeringen og de ledende parter på arbejdsmarkedet. Skulle dommen give anledning til at afskaffe eksklusivaftalerne? Og kunne den i øvrigt give anledning til det, når der er faldet en klar højesteretsdom om, at de er lovlige?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Geday (RV):

Det, jeg forholder mig til, er det politiske indhold.

Jeg mener helt alvorligt, at eksklusivaftaler hører industrisamfundet til, og jeg vil faktisk vove at påstå, at den dårlige omtale af tvang i forbindelse med eksklusivaftaler har skadet den danske fagbevægelse langt mere, end de aftaler nogen sinde har gavnet den. Den har tabt flere medlemmer på grund af diskussionen om eksklusivaftaler, end den nogen sinde har vundet

ved den tvang, der opstår på de virksomheder, hvor man indgår tiltrædelsesoverenskomster.

Kl. 11.15

Det handler slet ikke om jura. Det handler om politik, og jeg mener, det havde været i den danske fagbevægelses interesse, hvis den frivilligt havde afskaffet eksklusivaftaler som et signal om, at vi lever i en moderne tid. Vi lever i en tid, hvor man ikke kan vinde sin kamp ved hjælp af tvangsforanstaltninger, men simpelt hen må gøre det ved at være bedre og give nogle bedre tilbud til sine medlemmer.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg kan ligefrem høre, hvordan svaret oser af manglende forståelse af, hvordan samfundet er bygget op, og for de præmisser, det er bygget op på, nemlig sikring af sociale rettigheder via fællesskab og sammenhold. Vi har jo også set, at regeringen siden sin tiltræden har været ganske rigoristisk over for den måde, vi har opbygget samfundet på, ved at melde, at nu skal vi have offentlige a-kasser, statslige a-kasser, enstrengede systemer osv. Det vil ensidigt svække den ene part på arbejdsmarkedet, og jeg vil bede fru Elisabeth Geday tage klart afstand fra det ved at sige, at fællesskab og sammenhold er klart afgørende for den danske model, som jo er en vindermodel set i global sammenhæng.

Det andet er, at jeg er fuldstændig uforstående over for, at fru Elisabeth Geday siger, at man skal ændre nogle aftaler, der er erklæret klart lovlige. Begge parter på arbejdsmarkedet – læg mærke til, at det ikke kun er fagforeningerne, men også arbejdsgiverne – har været interesserede i at skabe ordentlige og ordnede forhold, undgå uro og strejker og sikre, at ordentlige, velkvalificerede folk, som er medlemmer af en forening, kan lave nogle aftaler med hinanden. Det er jo hele grundsynspunktet bag den danske model.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Geday (RV):

Vi er fundamentalt uenige på en række punkter.

Punkt 1: Eksklusivaftalerne er efter min opfattelse på ingen måde forudsætningsen for, at den danske model fungerer.

Punkt 2: Det er forbudt at indgå en eksklusiv aftale, hvis man er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, så at tage arbejdsgiverne som gidsler i denne diskussion er noget helt uvedkommende.

Punkt 3: Hr. Carsten Hansen er muligvis ikke vidende om det, men jeg har faktisk noget i nærheden af 15 års erfaring fra faglige organisationer og arbejdsgiverorganisationer, bl.a. fra et år i LO-fagbevægelsen, så jeg føler mig ganske godt klædt på til at tage denne diskussion og også til at give de faglige organisationer råd om, hvad der måtte tjene deres sag.

Formanden:

Tak til fru Elisabeth Geday. Så er det hr. Jørgen Arbo-Bæhr som ordfører.

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse i begyndelsen af januar, der fastslog, at eksklusivaftaler i danske overenskomster er i strid med menneskerettighedskonventionen, er efter Enhedslistens mening en politisk dom. Det afspejles måske også meget godt af den uenighed, der rent faktisk var i forbindelse med domsafsigelsen i de to sager.

Enhedslisten opfatter ikke eksklusivaftaler som et brud på menneskerettighederne. Alligevel er det Enhedslistens opfattelse, at vi skal rette os efter dommen, og det er også Enhedslistens opfattelse, at det er forståeligt og rigtigt, når de faglige organisationer alle som én har givet udtryk for, at de vil efterleve denne dom.

I bund og grund kan man jo sige, at dette spørgsmål er mere ideologisk end som så. Nogle har været fortalere for, at dommen er en sejr for den personlige frihed, men jeg synes bare, det er værd at dvæle ved: Hvordan står det nu til med den personlige frihed på arbejdsmarkedet?

Det væsentlige, når vi snakker om personlig frihed, er jo, at personlig frihed for den enkelte ikke må gå ud over andre. Det er faktisk hele grundlaget for, at vi har opbygget et system i Danmark med fagforeninger, overenskomster og aftaler på arbejdsmarkedet, for hvad er alternativet? Alternativet er jo et arbejdsmarked, der er styret af markedskræfternes frie spil, konkurrence på at udbyde sin arbejdskraft til salg i konkurrence med andre og dermed underbyde andre, hvad angår løn og arbejdsforhold. Det er den form for personlig frihed, regeringen og Dansk Folkeparti er fortalere for, og som også ligger i forslaget her.

Kl. 11.20

Hvad er det egentlig, vi reelt snakker om? Vi snakker om, at når fagforeninger indgår en aftale med en enkelt arbejdsgiver – tit og ofte er der tale om uorganiserede arbejdsgivere – indgås

der tiltrædelsesoverenskomster, hvori der er indarbejdet eksklusivaftaler. I de tilfælde handler det om, at når man indgår en aftale, skal den omfatte alle på denne arbejdsplads, så ingen bliver tvunget til at arbejde for en lavere løn eller under nogle dårligere arbejdsforhold. Det er et forsvar mod, at andre mennesker kan tvinges til at arbejde for en dårligere løn og under dårligere arbejdsforhold, og det er det, man gør op med med afskaffelsen af retten til eksklusivaftaler.

Efter min mening er der et godt eksempel på liberalisternes ønskearbejdsmarked, hvis vi ser på, hvordan forholdene har udviklet sig i f.eks. England. Thatcherregeringen afskaffede retten til eksklusivaftaler, og det medførte, at der blev opbygget et arbejdsmarked, hvor færre og færre var organiserede, og lønningerne faldt drastisk i en lang række job. Der blev skabt det, man kalder »the working poor«, med andre ord folk, der arbejdede for lønninger, som de knap kunne leve af, og det er det ønskesamfund, som liberalisterne også gerne vil indføre i Danmark.

Nu har man fra regeringens side benyttet lejligheden til at fremsætte et lovforslag på området – et fuldstændig unødvendigt lovforslag, i og med at arbejdsmarkedets parter har sagt, at i forbindelse med fornyelsen af overenskomsterne vil de efterleve dommen. Ja, de har rent faktisk besluttet at efterleve dommen fra dag et, idet der ikke vil blive kørt nogen sager om opretholdelse af bestemmelserne i eksklusivaftaler. Det er altså et fuldstændig ligeegyldigt lovforslag.

Men hvorfor er det så fremsat? Jo, det er fremsat, fordi regeringen har benyttet lejligheden til at gå videre end dommen fra Menneskerettighedsdomstolen. Dommen fra Menneskerettighedsdomstolen fastslog, at det ikke er lovligt at afskedige folk på baggrund af deres tilhørsforhold eller manglende tilhørsforhold til en forening, men lovforslaget inddrager også hele spørgsmålet om ansættelsessituationen. Det er et spørgsmål om retten for enkelt virksomhed og en fagforening til at indgå en aftale om, at arbejdskraften bliver anvist gennem fagforeningen, så virksomheden har sikkerhed for, at det er den rigtige arbejdskraft, den får.

Det, at man har benyttet lejligheden til at gå videre end dommen fra Menneskerettighedsdomstolen, er efter min mening at føre debatten længere ud, end der er baggrund for med det udgangspunkt, vi alle sammen er enige om, nemlig at en dom fra Menneskerettighedsdomstolen skal efterleves.

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Det er egentlig meget sjældent, jeg er enig med Enhedslisten, men noget af det, som jeg finder sympatisk – i hvert fald indtil nu – er, at man ikke gradbøjer menneskerettigheder, men siger, at menneskerettigheder er noget, vi skal respektere.

Men når jeg hører hr. Jørgen Arbo-Bæhrs tale i dag, synes jeg alligevel, der er meget malurt i bægeret. Det var ikke klar tale, som vi hørte fra hr. Kim Mortensen, der ærligt og oprigtigt sagde: Vi er ikke enige, men vi er altså anstændige mennesker, så vi anerkender naturligvis den dom. Jeg fornemmede meget malurt fra hr. Jørgen Arbo-Bæhrs side om de liberale kræfter, men de jurister, der har fældet dommen, har vurderet, at noget er i strid med de menneskerettigheder, som Enhedslisten i mange sammenhænge læner sig op ad. Jeg hørte ikke hr. Jørgen Arbo-Bæhr sige: Vi anerkender Menneskerettighedsdomstolens afgørelse, punktum.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Så har hr. Jakob Axel Nielsen ikke hørt ordentligt efter, for jeg sagde: Enhedslisten anerkender Menneskerettighedsdomstolens afgørelse – punktum. At jeg så samtidig er kritisk over for den og mener, at det er en politisk dom, betyder ikke, at vi ikke mener, at overenskomstparterne skal sørge for, at dommen bliver efterlevet. Det var det, jeg sagde, og jeg synes da ikke, det kan være så svært at forstå.

(Kort bemærkning).

Jakob Axel Nielsen (KF):

Mener hr. Jørgen Arbo-Bæhr, at det er stærke borgerlige og liberale kræfter i Danmark, der har hvisket dommerne i øret, at de skal afsige en liberal dom? Eller tror hr. Jørgen Arbo-Bæhr oprigtigt på, at dommerne træffer en afgørelse ud fra strengt juridiske kriterier om, hvad der er i overensstemmelse henholdsvis ikke i overensstemmelse med menneskerettighederne?

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

For det første er det jo et faktum, at der er to forskellige former for rettigheder, der støder sammen, når vi snakker eksklusivaftaler, nemlig de personlige rettigheder for den enkelte lønmodtager og de kollektive rettigheder for de faglige organisationer, så derfor er der åbnet mulighed

for en politisk fortolkning af menneskerettighederne på området.

Kl. 11.25

Jeg tror ikke, at hverken beskæftigelsesministeren eller andre borgerlig-liberale kræfter har prøvet at påvirke domstolen i en speciel retning. Jeg ved derimod – og det ved hr. Jakob Axel Nielsen også – at der i allerhøjeste grad findes borgerlig-liberale kræfter uden for Danmarks grænser. De findes også inden for Danmarks grænser, men jeg tror sagtens, at de kan klare sig selv syd for den danske grænse, og hvis man ser på dømsafgørelsen, er der ingen tvivl om, at det også er disse kræfter – i øvrigt i modstrid med den danske dommer – som har truffet denne afgørelse, og det afspejler altså, at det er en politisk dom. Vi vil alligevel efterleve den, men det er en politisk dom.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg beklager meget, at jeg var lidt fraværende under den sidste del af hr. Jørgen Arbo-Bæhrs tale, så jeg skal lige spørge, om hr. Jørgen Arbo-Bæhr afsluttede med at sige, at Enhedslisten vil stemme for lovforslaget.

Jeg vil også godt lige spørge hr. Jørgen Arbo-Bæhr, om Enhedslisten ikke synes, det er helt fint og helt i orden, at arbejdsgiverne er omfattet af lovforslaget, så f.eks. frisørerne ikke er pålagt eksklusivaftaler, at de liberale erhverv er med, og at advokaterne er med. Det har som sådan ikke noget med Menneskerettighedsdomstolens afgørelse at gøre, for det var ikke indeholdt i selve dømsafsigelsen.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg er meget glad for, at hr. Bent Bøgsted giver mig lejlighed til at sige, at Enhedslisten vil stemme imod lovforslaget, og det vil vi gøre af to gode grunde.

Den ene grund er, at det er fuldstændig unødvendigt og i øvrigt et indgreb i aftalefriheden, fordi aftaleparterne har sagt, at de vil ændre reglerne ved den næste aftalefornyelse, hvor de har mulighed for at gøre op, hvad de gav og fik i forbindelse med indgåelse af eksklusivaftaler. Det bliver op til den normale model på arbejdsmarkedet, så derfor er forslaget jo fuldstændig unødvendigt.

Samtidig inddrager lovforslaget nogle spørgsmål, som ikke har noget med afgørelsen ved Menneskerettighedsdomstolen at gøre. Det

er udelukkende er et spørgsmål om at bruge lejligheden til at få inddraget flere spørgsmål, bl.a. retten til at indgå aftaler om en naturlig regulering af tilgangen af arbejdskraft til en virksomhed ved at anvise arbejdskraft gennem fagforeningen. Det har intet at gøre med afgørelsen ved Menneskerettighedsdomstolen, men man har lige benyttet lejligheden til at skærpe reglerne og i øvrigt ændre det lovforslag, som regeringen fremsatte i 2003. Det synes jeg er at vride skruen en gang for meget og i øvrigt misbruge afgørelsen til at få nogle yderligere interesser gennemført med lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg kan egentlig kun tolke det, hr. Jørgen Arbo-Bæhr siger, på den måde, at Menneskerettighedsdomstolen har blandet sig i noget, som Enhedslisten ikke mener den overhovedet skulle have blandet sig i, og derfor kan jeg ikke rigtig forstå det, hr. Jørgen Arbo-Bæhr siger om, at Enhedslisten respekterer den dom, der er afsagt ved Menneskerettighedsdomstolen, men alligevel er imod et lovforslag, der udspringer af den dom.

Det er lidt mærkværdigt at sige, at Enhedslisten respekterer Menneskerettighedsdomstolens afgørelse, men Enhedslisten vil egentlig ikke have, at Menneskerettighedsdomstolen skal blande sig her, fordi det er unødvendigt. Det kan kun tolkes på den måde, at Enhedslisten kun respekterer Menneskerettighedsdomstolen, når det passer i Enhedslistens kram, men når den går imod Enhedslisten, er det ikke længere vores bord.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu må jeg altså sige, at hr. Bent Bøgsted må have siddet på ørerne.

Enhedslisten respekterer Menneskerettighedsdomstolens dom, uanset om vi er enige i den eller ej. Vi mener, dommen skal implementeres i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger, så arbejdsmarkedets parter inden for de aftaler, de har indgået, kan tilpasse situationen, så der ikke længere indgås eksklusivaftaler. Vi mener derimod ikke, det kan være rigtigt, at man som lovgiver går videre og inddrager nogle helt andre spørgsmål, øjensynligt under dække af den dom, der er afsagt. Derfor er vi imod lovforslaget, det er ikke, fordi vi

ikke anerkender dommen fra Menneskerettighedsdomstolen.

Kl. 11.30

(Kort bemærkning).

Erling Bonnesen (V):

Jeg hæfter mig ved, at Enhedslistens ordfører nævner, at Menneskerettighedsdomstolens afgørelse skulle være en politisk dom, sådan lidt underforstået, at man ikke vil respektere den. Der har været andre ting i spil. Man er ligesom kommet ind og har gjort det på et usagligt grundlag, og man prøver derved på en måde at se Menneskerettighedsdomstolen i et helt andet lys, fordi dommen ikke lige passer ind i ens kram.

Så jeg vil gerne prøve at dreje spørgsmålet ind på, at Danmark jo er et internationalt orienteret land, som er med i mange forskellige internationale sammenhænge og fora. Jeg vil gerne spørge ordføreren, om man sådan generelt og helt principielt anerkender Menneskerettighedsdomstolen. Jeg vil så vende tilbage med min næste bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg er egentlig meget glad for, at jeg får lov igen og igen at sige heroppefra: Enhedslisten anerkender Menneskerettighedsdomstolens dom.

Hvis det nu skal specificeres lidt mere for hr. Erling Bonnesen: Enhedslisten anerkender Menneskerettighedsdomstolen. Vi anerkender i øvrigt også de danske domstole. Der afsiges også nogle gange politiske domme, men vi anerkender, at sådan er det med et retssamfund og et internationalt retssamfund, punktum.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Geday (RV):

Jeg vil godt spørge hr. Jørgen Arbo-Bæhr, om han vil hjælpe Det Radikale Venstre med at holde de borgerlige partier, Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti, fast på den store respekt, som man her giver udtryk for i forbindelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom. Og vil hr. Jørgen Arbo-Bæhr hjælpe Det Radikale Venstre, når vi jævnligt og nu om kort tid jo fører den her diskussion i forbindelse med flygtninge og indvandrere i Danmark?

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Ja, og jeg synes, at det er et meget interessant spørgsmål, fordi det jo netop er, når vi snakker om konventioner, der handler om flygtninge/indvandrerpolitikken i Danmark, regeringen og Dansk Folkeparti tit og ofte begynder at bøje menneskerettighederne, ikke helt vil efterleve menneskerettighederne og som minimum i hvert fald hele tiden siger, at de går til kanten – og nogle gange går de ud over menneskerettighederne.

Det er derfor, jeg også synes, at det er så vigtigt for os andre at sige: Vi vil ikke bøje menneskerettighederne, vi anerkender Menneskerettighedsdomstolen, vi anerkender menneskerettighederne.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Geday (RV):

Kan hr. Jørgen Arbo-Bæhr så ikke også bekræfte over for mig, at man på samme måde, som man nu gør sig store ihærdigheder for at implementere den her dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, burde gøre sig lige så store ihærdigheder, når man bliver kritiseret af Gil-Robles, den europæiske menneskerettigheds-kommissær, for overtrædelser eller i hvert fald næsten for overtrædelser af den europæiske menneskerettighedskonvention, når det gælder opholdstilladelse til flygtninge/indvandrere, familiesammenføringer og andet?

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jo, men jeg synes på den anden side også, at man kan sige, at det her jo meget godt afspejler, at vi ikke kan diskutere hverken menneskerettigheder eller domstolsafgørelser uden også at se på, hvad det er for nogle politisk-ideologiske modsætninger, vi støder ind i.

Det er jo netop derfor, at man fra regeringens og Dansk Folkepartis side bøjer menneskerettighederne, hvad angår flygtninge/indvandrerpolitikken. Det er jo først og fremmest, fordi man har det politiske udgangspunkt, man har. Og det er der, hvor vi andre siger, at der er nogle ting, vi vil efterleve, og at vi vil gøre det inden for de rammer. Det er dér, vi fører vores politisk-ideologiske kamp.

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg blev lidt inspireret af samtalen mellem hr. Jørgen Arbo-Bæhr og fru Elisabeth Geday om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, om de domme og et forsøg på at sige, at der alligevel er nogle andre ting, som gør sig gældende.

Jeg kunne godt tænke mig, om hr. Jørgen Arbo-Bæhr kunne nævne, hvor der skulle have været en dom imod Danmark, hvad angår eksempelvis flygtninge/udlændingepolitikken, hvor det ikke bare drejer sig om politik, som hr. Jørgen Arbo-Bæhr har så travlt med at påtale. Ligger der en dom nogen steder, som har kritiseret den politik, som hr. Jørgen Arbo-Bæhr er så inderligt imod?

Kl. 11.35

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nej, nu snakker jeg ikke om domme, men om de utallige eksempler på kritik fra den internationale menneskerettighedskommissær, fra Institut for Menneskerettigheder i Danmark, fra UNHCR og fra mange andre; en kritik, som netop er rettet mod regeringens politik. Og man skal lige huske på, at for at vi kan få nogle domme, er der altså nogle sager, folk skal have mulighed for at føre.

Jeg kan give et godt eksempel: Et af kritikpunkterne har drejet sig om hele statsborgerskabstildelingen. Der er det faktisk i nogle tilfælde ikke muligt for dem, der bliver ramt, at føre sager. Derfor har de ikke nogen mulighed for at få ret ved en domstol, heller ikke ved Menneskerettighedsdomstolen.

(Kort bemærkning).

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg er glad for, at hr. Jørgen Arbo-Bæhr kan bekræfte, at der ikke er nogen sager, som har ført til, at den danske udlændingepolitik er blevet underkendt juridisk. Jeg synes, det er klart positivt, at vi nu får bekræftet, at det eneste, hr. Jørgen Arbo-Bæhr har at hænge det op på, er det politiske.

Når hr. Jørgen Arbo-Bæhr er så optaget af, at der skal ligge en dom, undrer det mig, hvorfor Enhedslisten så ikke vil støtte det lovforslag, når der ligger en klar dom, som siger, at eksklusivaftalerne er i modstrid med de europæiske menneskerettigheder.

Er det bare, fordi hr. Jørgen Arbo-Bæhr ikke bryder sig om ophævelsen af eksklusivaftaler, at

han forsøger at finde en lille knage at hænge Enhedslistens bekymring på, eller er det egentlig ikke bare et udtryk for, at han helst så eksklusivaftalerne bestå, og for, at han sådan set er træt af, at der kommer en ifølge partiet politisk afgørelse, som man ikke bryder sig om?

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg tror godt, at jeg kan illustrere over for hr. Torsten Schack Pedersen, hvor han tager fejl, for der er ingen, der siger, at en sådan dom skal implementeres ved lov. Det er bare et spørgsmål om, at man skal efterleve den. Og det vil være det mest hensigtsmæssige, hvis man, når vi snakker om aftaler, der er indgået som frivillige aftaler, også kan lave dem om ved aftaler gennem frivillige aftaler, at man efterlever den dom. Det vil være fornuftigt.

Man kan prøve at henvise til andre områder, hvor vi jo heller ikke nødvendigvis synes at man skal implementere ved hjælp af lovgivning, tænk på EU-direktiver. Når det har noget at gøre med aftalefriheden, er det i en lang række spørgsmål mest hensigtsmæssigt, at lovgiverne holder sig langt væk, og at direktiver bliver implementeret gennem overenskomster.

Der er vi jo stødt sammen før. Regeringen insisterede på, at man skulle lave en deltidslov, der inddrog nogle helt andre spørgsmål end deltidsdirektivet, i stedet for at sige, at de ting, der vedtages i et EU-direktiv, bliver implementeret gennem aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Formanden:

Tak til hr. Jørgen Arbo-Bæhr, og så er det beskæftigelsesministeren.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil gerne takke for den tilslutning, som lovforslaget har fået. Lovforslaget har til formål at bringe foreningsfrihedsloven i overensstemmelse med den dom, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afsagde den 11. januar i år om eksklusivaftalerne på det danske arbejdsmarked.

Dommen fra Menneskerettighedsdomstolen er meget klar. Den danske retstilstand vedrørende eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet er i strid med artikel 11 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Domstolen finder, at konventionens beskyttelse af foreningsfriheden også fuldt ud omfatter den negative foreningsfrihed,

dvs. retten til ikke at blive tvunget ind i en fagforening.

Domstolen finder dermed, at eksklusivaftaler i ansættelsesforhold er i strid med menneskerettighederne, og domstolen underkender dermed også den danske foreningsfrihedslov.

Dommen er principiel, først og fremmest fordi dommen nu sætter punktum for mange års politisk og juridisk diskussion om og uenighed om, hvorvidt eksklusivaftaler er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Regeringens ideologiske synspunkt har hele tiden været, at lønmodtagere på det danske arbejdsmarked frit skal kunne vælge eller fravælge medlemskab af en fagforening uden at risikere deres levebrød. Når regeringen i sin tid valgte at føre sagerne i Strasbourg og dermed forsvare den danske retstilstand, var det ikke ud fra politiske, men ud fra juridiske argumenter.

Sagerne indeholdt det helt grundlæggende spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser på et område, som ikke var omfattet af den europæiske menneskerettighedskonvention, dengang Danmark tiltrådte den.

Kl. 11.40

Dommen har imidlertid rykket pælene for rækkevidden af konventionen. Der er sket en videreudvikling af retstilstanden, som vi nu har muligheden for en gang for alle at få rettet op på. Jeg håber, at vi hurtigt og med et bredt flertal kan få vedtaget lovforslaget, så lovgivningen kan bringes i overensstemmelse med dommen.

Lovforslaget sikrer, at lønmodtagerne frit kan vælge at være eller ikke være medlem af en forening eller en bestemt forening uden at risikere at blive ramt på deres levebrød.

Efter lovforslaget må en arbejdsgiver ikke ved ansættelse lægge vægt på, om en ansøger er eller ikke er medlem af en forening. Samtidig sikrer lovforslaget, at en lønmodtager ikke må afskediges på grund af foreningsforhold.

Lovforslaget gør op med forskellige former for aftalebaserede eksklusivaftaler eller eksklusivlignende forhold i forbindelse med ansættelsesforhold. Det vil sige, at der ikke længere kan stilles krav om, at man skal være medlem af en forening for at opnå eller bevare ansættelse.

Først og fremmest vil eksisterende eksklusivbestemmelser eller eksklusivlignende bestemmelser i kollektive overenskomster og aftaler fremover være ugyldige, ligesom der ikke fremover vil kunne indgås sådanne aftaler.

Lovforslaget forbyder f.eks. de rene eksklusivbestemmelser i overenskomsterne, hvorefter arbejdsgiveren kun må ansætte personer, der er medlem af en bestemt forening, fortrinsklausuler, og bestemmelser i overenskomster eller aftaler, der giver en fagforening eksklusiv ret til at anvise arbejdskraft til en arbejdsgiver. Sådanne bestemmelser indebærer, at medlemskabet af fagforeningen bliver afgørende for, om man overhovedet kan komme i betragtning til at kunne søge eller anvises arbejde hos en arbejdsgiver.

Lovforslaget forbyder også vedtægtsbestemmelser for arbejdsgiverorganisationer, som pålægger medlemmerne at ansætte lønmodtagere med bestemte foreningstilhørsforhold.

Der skal heller ikke være nogen som helst tvivl om, at lovforslaget forbyder vedtægtsbestemmelser for lønmodtagerorganisationer, som pålægger medlemmerne at søge ansættelse hos arbejdsgivere med bestemte foreningstilhørsforhold. De såkaldte gensidighedsklausuler vil altså for fremtiden være ugyldige.

Arbejdsgivernes foreningsfrihed er altså også sikret. Gensidighedsklausuler kendes fra f.eks. frisørområdet og indebærer, at en frisørmester skal være medlem af en arbejdsgiverforening for at kunne ansætte og have frisører ansat. Klausulerne indebærer samtidig, at frisører skal være medlem af frisørforbundet for at kunne få ansættelse, og at medlemmer af frisørforbundet kun må tage ansættelse hos organiseret arbejdsgivere.

Lovforslaget vil også i højere grad sikre arbejdsgiveres foreningsfrihed, ved at arbejdsgivere ikke behøver at melde sig ind i en arbejdsgiverforening alene for at undgå en eksklusivbestemmelse i en tiltrædelsesoverenskomst.

Med lovforslaget gennemføres de ændringer i lovgivningen, som er nødvendige på baggrund af dommen fra Menneskerettighedsdomstolen af 11. januar 2006. Lovforslaget går ikke videre end nødvendigt for at leve op til dommen.

Retstilstanden, indtil ændringsloven vedtages, er ikke klar. Derfor er det nødvendigt med en hurtig vedtagelse. Der er en række forhold, der taler for, at Menneskerettighedsdomstolens afgørelse betyder, at eksklusivaftaler ikke kan gøres gældende længere, men der er også forhold, der taler for, at loven skal ændres først. Spørgsmålet kan alene afgøres af domstolene i forbindelse med en konkret sag.

Jeg håber naturligvis ikke, at der er nogen lønmodtagere, der skal kastes ud i en sådan sag, og jeg har med tilfredshed konstateret, at LO har

meldt ud, at man ikke vil håndhæve eksklusivbestemmelserne efter dommen fra Menneskerettighedsdomstolen. Jeg kan kun støtte dette.

Så har debatten her i dag jo været interessant at følge for venstrefløjens vedkommende. Det er jo klart, man kan høre, at repræsentanterne sidder i et dilemma. Jeg ved ikke, om man kan bruge billedet, at det, vi ser her, ligner rygcrawl for begyndere, men jeg synes nu altså, når jeg lytter til debatten, at det er at gå lige over stregen at sige, at tvang er en del af den danske aftalemodel.

Kl. 11.45

For mig har tvang aldrig været en del af den danske aftalemodel, og jeg ville være frygtelig ked af det, hvis nogen skulle få den opfattelse, at foreningstvang var en af de bærende piller i det danske arbejdsmarkedssystem.

Men alt det er jo nu historie. Jeg takker for slutningen til forslaget og ser frem til forslagets videre behandling, hvor der vil blive mulighed for at uddybe de temaer og besvare de spørgsmål, som er blevet rejst under behandlingen i dag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu er jeg jo fuld af forståelse for, at ministeren er meget glad for den her dom, som man så kan sige formelt set gik imod den danske regerings interesser, men lad det nu ligge.

Jeg kunne godt tænke mig at få uddybet, om ikke det er rigtigt, at dommen handler om, at det er i modstrid med menneskerettighederne at afskedige en person på grund af vedkommendes tilhørsforhold til en bestemt forening.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Nu vil jeg lige gentage, at dommen jo sikrer, at man ikke kan pålægge mennesker at være medlem af en bestemt forening for at få et arbejde. Det er jo sådan set det, hele historien går ud på.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg synes bare, det er vigtigt, at vi er ret præcise her. Jeg vil godt tage udgangspunkt i, at ministeren i 2003 fremsatte et lovforslag om forbud mod eksklusivaftaler. I 2006 bliver der fremsat et andet forslag, som udvider det oprindelige forslag, som bl.a. udvider det med hensyn til spørgsmålet om anvisning gennem fagforeningerne.

Jeg vil bare gerne vide, om der i dommen fra Menneskerettighedsdomstolen er noget som helst belæg for, at lige præcis den bestemmelse kommer med. Så vil jeg nemlig meget gerne have vist, i hvilken en af dommene det står, at det skal forbydes, at man skal kunne lave en aftale om anvisning af arbejdskraft gennem en fagforening.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Det er, fordi også det i realiteten vil kunne virke som en eksklusivbestemmelse. Dommen er jo meget principiel og meget klar. Og derfor vil sådan et tilfælde, hvor man har eneret på at anviser arbejdskraft – det vil sige, at man anviser egne medlemmer til bestemte job og kun egne medlemmer – naturligvis fungere ligesom en eksklusivbestemmelse.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 154:

Forslag til lov om sygedagpenge.

Af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen).

(Fremsat 2/2 2006).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Bonnesen (V):

Siden den seneste gennemgribende ændring af sygedagpengeloven tilbage i 1990 er der vedtaget en række ændringer, og der har fundet en række afgørelser sted på lovens områder. Der er